

Шаблістий В. В.,
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри кримінального права
та кримінології факультету підготовки
фахівців для органів досудового розслідування
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ

ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ У СФЕРІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ

У статті акцентується увага на проблемі невиконання правозастовними органами конституційних і законодавчих вимог щодо правового забезпечення охорони власності в Україні шляхом суб'єктивної відмови у відкритті кримінального провадження доти, доки потенційний потерпілий сам не доведе факту посягання на його власність. На підставі узагальнення результатів експертного опитування слідчих органів досудового розслідування та дільничних офіцерів поліції Національної поліції України, матеріалів адміністративних і кримінальних проваджень про викрадення чужого майна, висновків за результатами звернень громадян розроблено пропозиції з удосконалення законодавства та практики його застосування.

Ключові слова: поліція, слідчий, дільничний офіцер поліції, правове регулювання, права та обов'язки, потерпілий, злочин, правопорушення, підозрюваний, власність, крадіжка.

В статтє акцентується внимание на проблеме невыполнения правоприменительными органами конституционных и законодательных требований относительно правового обеспечения охраны собственности в Украине путем субъективного отказа в открытии уголовного производства до тех пор, пока потенциальный потерпевший сам не докажет факта посягательства на его собственность. На основании обобщения результатов экспертного опроса следственных органов досудебного расследования и участковых офицеров полиции Национальной полиции Украины, материалов административных и уголовных производств о похищении чужого имущества, выводов по результатам обращений граждан разработаны предложения по совершенствованию законодательства и практики его применения.

Ключевые слова: полиция, следователь, участковый офицер полиции, правовое регулирование, права и обязанности, потерпевший, преступление, правонарушение, подозреваемый, собственность, кража.

Конституція України у ст. 41 проголосила, що кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, твор-

чої діяльності. Ніхто не може бути протиправно позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним. Така норма прямої дії Основного Закону знайшла своє відображення у всій

національній системі права та законодавства, в тому числі кримінального, одним із завдань якого є правове забезпечення охорони власності у випадку її порушення, а також запобігання злочинам.

Навіть поверхове ознайомлення із статистичними даними щодо злочинів проти власності свідчить про те, що у структурі злочинності ці посягання за всі роки незалежності становлять не менше 50%, що, безумовно, актуалізує комплексні монографічні дослідження, результати яких спрямовані на хоча б часткове зниження рівня такого виду злочинності.

Статистичні дані відображають сучасний стан злочинності з урахуванням змін у структурі злочинів проти власності. Зокрема, аналізуючи злочини проти власності в загальній структурі злочинності, доцільно констатувати, що їх частка є найбільшою в Україні та за умови зміни соціально-політичної обстановки становить понад 50%. Так, за даними Державної судової адміністрації України, у 2012 р. частка злочинів проти власності становила 52,5%; у 2013 р. – 53,6%; у 2014 р. – 51%; у 2015 р. – 51,6%, у I півріччі 2016 р. – 54%. Відповідно, майже кожен другий засуджений – це особа, яка була притягнена до відповідальності за посягання на власність. На підставі наведеного можна впевнено говорити про те, що навіть незначні зміни в кількісних і якісних показниках злочинів проти власності здатні істотно впливати на стан злочинності в країні. Тому складна обстановка в законотворчості та не своєчасне реагування на недоліки щодо побудови системи протидії майновій злочинності безпосередньо впливають на якість правозастосовної діяльності й стан національної безпеки загалом. Національне кримінальне законодавство у сфері охорони власності не має єдиної методологічної основи, у ньому присутні «чужорідні» інститути й традиції інших галузей права, що є найбільш поширеною причиною великого розриву між змістом, вкладеним у текст закону,

і тим, що тлумачиться в процесі правозастосування [1, с. 1–2].

Після 2001 року в Україні питанням відповідальності за злочини проти власності присвятили свої праці багато науковців, серед яких слід відмітити Ю. В. Бауліна, П. С. Берзіна, В. І. Борисова, Л. П. Брич, В. О. Глушкова, Б. М. Головкина, В. К. Грищука, Н. О. Гуророву, Л. М. Демидову, Ю. А. Дорохину, О. О. Дудорова, В. П. Ємельянова, М. В. Карчевського, О. М. Костенка, С. Я. Лихову, М. І. Мельника, А. А. Музику, В. О. Навроцького, М. І. Панова, А. В. Савченка, В. Я. Тація, П. Л. Фріса, М. І. Хавронюка, В. Б. Харченка, Н. М. Ярмиш та ін.

Разом з тим після вступу нового Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України [2] процес розкриття та розслідування набув абсолютно незрозумілий та непрогнозований характер, що призвело до усвідомлення того факту, що офіційні статистичні дані не відображають реальних результатів правозастосовних органів. За словами одного з головних ідейних натхненників нового порядку розслідування злочинів, чинний КПК України є практично ідеальним, проблема тільки в тому, що більшість нових базових законів «Про прокуратуру», «Про Національну поліцію» та інших до цих пір не відповідають його вимогам, а поліція до цього часу просто не вміє з ними працювати [3].

Наприкінці квітня 2016 року слідче управління Головного управління Національної поліції Дніпропетровської області звернулося до керівництва Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (далі – університет) з проханням підготувати фахівцями університету науково-методичні роз'яснення щодо особливостей кваліфікації злочину, передбаченого ст. 198 КК України (щодо додаткової кваліфікації дій особи, яка викрала майно, а потім заздалегідь не обіцяно його збула, за ст. 198 КК України).

Кафедра кримінального права та кримінології університету відповіла наступним чином. Цей злочин передбачає від-

повідальність за заздальгідь не обіцяне придбання або отримання, зберігання чи збут майна, завідомо одержаного злочинним шляхом за відсутності ознак легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.

Суспільна небезпека цих альтернативних злочинних діянь обумовлена тим, що вони об'єктивно сприяють злочинним елементам в реалізації майна, завідомо одержаного злочинним шляхом, за відсутності ознак легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, і в той же час особа, яка вчиняє ці дії, створює певні умови, які утруднюють пошук майна та виявлення осіб, які вчинили предикатний злочин.

На підставі ч. 6 і ч. 7 ст. 27 КК України злочин, передбачений ст. 198 КК, відноситься до одного з видів причетності до злочину, а саме заздальгідь не обіцяне придбання чи збут майна, здобутого злочинним шляхом. Між діями виконавця основного (предикатного) злочину та діями причетних осіб відсутній двосторонній причинний зв'язок, крім того, слід мати на увазі, що причетність виникає, як правило, після закінчення предикатного злочину.

Коли ж придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом, було заздальгідь обіцяним, то має місце співучасть у предикатному (основному) злочині у виді інтелектуального пособництва.

Шляхом граматично-логічного тлумачення диспозиції ст. 198 КК можна дійти висновку, що суб'єктом заздальгідь не обіцяного придбання, одержання, зберігання або збуту майна, завідомо одержаного злочинним шляхом, є фізична осудна особа, яка досягла 16-річного віку і яка не вчиняла предикатний злочин.

На цій позиції стоїть і судова практика. Так, в п. 17 постанови Пленуму Верховного Суду України «Про практику застосування судами законодавства про кримінальну відповідальність за легалізацію (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом» № 15 від 15 квітня

2005 р. вказано, що суб'єктом злочину, склад якого передбачено ст. 198 КК, є лише особа, яка не одержувала майна злочинним шляхом [4, с. 130].

Аналогічну позицію займає Апеляційний суд Кіровоградської області, здійснивши узагальнення «Про судову практику у кримінальних провадженнях, щодо легалізації (відмивання) коштів, одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму (ст.ст. 209, 258–5, 306 КК України) за період 2013–2015 рр.» [5].

Таким чином, суб'єктом злочину, передбаченого ст. 198 КК, не можуть бути особи, які одержали майно злочинним шляхом і самі його збули, або особи, які підбурювали до вчинення предикатного злочину або сприяли його вчиненню, у результаті якого, було одержано майно, з метою наступного придбання або збуту цього майна.

Отже, не потребує додаткової кваліфікації за ст. 198 КК України діяння особи, яка викрала майно або заволоділа ним шляхом шахрайства, а в подальшому оплатно чи безоплатно відчутила іншій особі (заздальгідь не обіцяно).

А. С. Беніцький також підтримує таку позицію. Зокрема, вчений зазначає, що суб'єктом придбання, отримання, зберігання чи збуту майна, одержаного злочинним шляхом, є причетна особа, тобто та, яка не брала участі у вчиненні предикатного злочину й не давала до його закінчення обіцяння виконати згадані дії стосовно злочинного майна. Таким шляхом ішла радянська судова практика. Так, у п. 14 Постанови Пленуму Верховного Суду СРСР від 11 липня 1972 року № 4 «Про судову практику в справах про викрадення державного та громадського майна» було сказано, що дії посадової особи, пов'язані з незаконним заволодінням державними та громадськими грошовими коштами для придбання й наступної реалізації товарів, здобутих злочинним шляхом, належить кваліфікувати за статтями, які передбачають відповідальність за викрадення.

Особи, які заздалегідь обіцяли придбати або збути майно, одержане злочинним шляхом, розглядалися як пособники у вчиненні злочину. Крім того, діяльність особи, яка використовувала для своїх особистих цілей майно, здобуте внаслідок вчиненого нею ж злочину, не утворювала причетності до злочину. Такі діяння підлягали кваліфікації за тією ж кримінально-правовою нормою, яка передбачала відповідальність за вчинення такою особою предикатного (основного) злочину. Так, Білогірський районний суд Хмельницької області вказав, що органи досудового слідства незаконно притягли А. разом із Б. до відповідальності за отримання, зберігання та збут майна, одержаного в результаті вчинення крадіжки металевих конструкцій вартістю 544 грн, за ст. 198 КК України, оскільки у викраденні такого майна вони брали участь як співвиконавці. Суд установив, що за попередньою змовою А., Б та В. таємно проникли на територію охорнюваного об'єкта, де викрали чуже майно. Відповідно до заздалегідь обговореного плану А. перевіз викрадене майно до свого домогосподарства, де воно надалі зберігалось. Частина майна А. разом із Б. у подальшому збули третім особам. Органами досудового слідства дії співучасників предикатного злочину А. та Б. було кваліфіковано за сукупністю правових норм: ч. 2 ст. 185 та ст. 198 КК України. Суд у своєму вирокі цілком правильно зазначив, що «заздалегідь не обіцяне зберігання та збут можливі лише щодо майна, отриманого злочинним шляхом іншою особою, а в даному випадку не особами, які самі вчинили злочин – крадіжку [6, с. 165–167].

У цій ситуації не може не звернути на себе увагу той факт, що саме відсутність показників по ст. 198 КК України змусила звернутися за роз'ясненням – ефективність і результат роботи можна було подвоїти шляхом додаткового повідомлення про підозру злодію, який заздалегідь не обіцяно збув викрадене майно.

Один із розробників КПК України 2012 року Л. М. Лобойко вважає, що новий порядок встановлення істини у події злочину, яка мала місце у минулому, є досить позитивним наслідком реформування кримінальної юстиції, а всі проблеми виникають через те, що до цих пір відсутні кримінальні проступки, а звідси і нечувана переваженість слідчих. Більше того, саме слідчі просто не вміють застосовувати положення КПК України. Якщо вже такий поганий цей КПК України, то чого його просто не відмінюють? [7].

Для аргументованої матеріальної кримінально-правової відповіді на такі виклики, що ґрунтуватиметься на акцентуації уваги на кричущому незабезпеченні права власності, визначимося із понятійним апаратом.

Так, термін «кримінально-правове забезпечення» пропонуємо розуміти як систему правових норм, які регламентують правові взаємини та юридичний статус учасників кримінально-правових відносин та інших зацікавлених осіб, що виражається у створенні надійних умов для вільної реалізації ними своїх прав і свобод, а також у гарантуванні виконання обов'язків та яке здійснюється суб'єктами, наділеними повноваженнями щодо створення і застосування норм кримінального закону [8, с. 211].

Поняття «кримінологічне забезпечення» використовується такими науковцями, як В. В. Голіна, О. В. Ківель, Ю. А. Комісарчук, Д. О. Симоненко, О. М. Храмов та деякими іншими. Кримінологічне забезпечення – окрема інтегрована теорія в структурі загальної теорії протидії злочинності, яка тісно переплітається з її складовими, як-от:

1) забезпечення кримінологічної профілактики, а саме забезпечення профілактики: а) випередження; б) обмеження; в) усунення; г) захисту;

2) забезпечення відвернення злочинів;

3) забезпечення припинення злочинів.

Розробка кримінологічного забезпечення протидії злочинності за окремими

напрямами (нормативно-правовим, організаційним, інформаційним, науково-методичним) має стати предметом додаткового наукового дослідження [9, с. 51, 56].

У зв'язку з цим викликає лише здивування той факт, що сформульована нами після тривалих консультацій із провідними кримінологами України та затверджена тема Коваленка А. В. на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право «Теоретико-прикладні засади кримінологічного забезпечення поліцейської діяльності в Україні» не пройшла схвалення координаційним бюро відділення кримінально-правових наук Національної академії правових наук України із формулюванням: «тема сформульована некоректно, потребує редакційного уточнення. Не зрозуміло, що мається на увазі під кримінологічним забезпеченням» [10, с. 169–170]. Мабуть коректним з нашого боку буде залишення такого зауваження без будь-яких коментарів.

Поліцейську діяльність узагальнено можна розглядати як один з видів державно-управлінської (адміністративної) діяльності, що реалізується наділеними спеціальною компетенцією застосування державного примусу озброєними органами державної виконавчої влади (формаціями), уповноваженими здійснювати охорону правопорядку, забезпечувати внутрішню безпеку, особисті та майнові права громадян [11, с. 354].

Ефективність роботи поліції оцінюється населенням за її здатністю забезпечити громадянам безпеку, що досягається насамперед ефективною боротьбою зі злочинністю. Діяльність із контролю над злочинністю та її скороченням розглядається як елемент соціально-правової політики держави, спрямованої на вирішення проблеми безпеки особистості, суспільства, держави від злочинних посягань [12, с. 62].

Отже, реальна ефективність поліцейської діяльності досягається контролем

над злочинністю (або протиправною поведінкою взагалі) та зниженням її показників до соціально терпимого чи соціально прийняттого рівня, тобто далеко не тієї статистики, що сьогодні формують відповідні державні інституції. Разом з тим, ефективна боротьба із правопорушеннями неможлива без належного, зрозумілого та сталого правового забезпечення. Особливо це стосується правового забезпечення охорони вказаних у ч. 1 ст. 1 КК України цінностей, однією з яких є власність. Якщо кримінально-правове забезпечення поліцейської діяльності щодо протидії злочинам проти власності здебільшого відповідає уявленням суспільства про злочинність і караність таких діянь, то новий процес його реалізації не відповідає навіть здоровому глузду. Таке наше категоричне твердження зумовлене наступним.

Одним з можливих підтверджень «практичної ідеальності» КПК України є стан правозастосовної практики Національної поліції України щодо розгляду заяв і повідомлень громадян про посягання на їх власність, насамперед, шляхом таємного викрадення чужого майна (крадіжки) (ст. 185 КК України).

Всім відома ч. 5 підрозділу 1 розділу XX «Прикінцеві та перехідні положення» Податкового кодексу України «якщо норми інших законів містять посилення на неоподаткований мінімум доходів громадян (далі – н.м.д.г.), то для цілей їх застосування використовується сума в розмірі 17 гривень, крім норм адміністративного та кримінального законодавства в частині кваліфікації адміністративних або кримінальних правопорушень, для яких сума н.м.д.г. фіксується на рівні податкової соціальної пільги, визначеної підпунктом 169.1.1 п. 169.1 ст. 169 розділу IV цього Кодексу для відповідного року (сума податкової соціальної пільги має розмір, що дорівнює 50 відсоткам розміру прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць), встановленому законом на 1 січня звітного податкового

року, – для будь-якого платника податку». У статті 7 Закону України «Про державний бюджет» вказано, що з 1 січня 2017 р. прожитковий мінімум для працездатних осіб становить 1600 гривень. Отже, для цілей застосування норм адміністративного та кримінального законодавства в частині кваліфікації адміністративних правопорушень або злочинів використовується сума в розмірі 800 гривень, тобто половина прожиткового мінімуму для працездатних осіб на 2017 р. Таким чином, з урахуванням примітки до ст. 51 КУпАП мінімальний збиток для крадіжки, шахрайства, привласнення або розтрати становить 160 грн. У 2016 р. він дорівнював 137 грн 80 коп. [13, с. 162].

Опитування слідчих органів досудового розслідування (близько 1000 осіб) та дільничних офіцерів поліції (близько 500 осіб) Національної поліції України, які проходили курси підвищення кваліфікації в університеті (Дніпропетровська, Запорізька та Полтавська області) показало досить невтішні результати – якщо до листопада 2012 року правоохоронні органи мали хоча б фізичну можливість реально стояти на варті прав і свобод людини і громадянина, то з моменту вступу в дію нового КПК України вони навіть не можуть виконати поставлені перед ними завдання щодо кількісних показників роботи. На жаль, це простежується навіть на ситуації із злочинами проти життя та здоров'я людини.

Так, за офіційними даними Державної судової адміністрації (далі – ДСА) України, до 2013 року за вчинення побоїв (ч. 1 ст. 126 КК України) засуджувалося декілька десятків людей, тоді як потім цифри свідчать про сотні засуджених. Особливо яскраво це простежується на кількості засуджених за легкі тілесні ушкодження (ст. 125 КК України) – до 2013 року від 1000 до 1600 осіб засуджувалося, тоді як 2013 рік – більше семи тисяч, хоча потім тенденція до незначного зменшення [14, с. 1].

На думку 93% респондентів, причини такої ситуації є штучно створені КПК

України, введення в дію якого значно ускладнило розкриття та розслідування більшості злочинів та вимушеності зосередження уваги на ст.ст. 125 та 126 КК України з тим, щоб хоч якось досягти належного рівня ефективності роботи.

100% опитаних відповіли, що насправді вартість мінімального збитку для відкриття кримінального провадження за ч. 1 ст. 185 КК України залежить від позиції прокуратури – у м. Дніпро – 200 грн, у м. Кривий Ріг – 300 грн. Вони це пояснюють тим, що внесенні відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР) обов'язково з технічного боку підлягають підтвердженню керівництвом слідчого підрозділу. Більше того, сума збитку взагалі не важлива – кримінальне провадження спочатку можна відкрити, а потім «по-тихому» закрити чи призупинити, або ж, незалежно від суми збитку – відомості до ЄРДР взагалі не внести.

Так як мінімум у трьох вказаних областях України, якщо людина звертається із заявою чи повідомленням про крадіжку її майна, то відомості до ЄРДР не вносяться через те, що наче б то за новим КПК України потенційний потерпілий є стороною обвинувачення (хоча насправді тільки по справах приватного обвинувачення), а тому самостійно, без участі слідчого, має довести факт вчинення злочину шляхом надання як мінімум довідки про вартість викраденого майна, а в ідеалі – довідки спеціаліста-товарознавця, який у м. Дніпро без зовсім символічної вдячності може готувати її не менше шести місяців, проте через реальну перевантаженість. Більше того, слідчий у жодному випадку навіть не повідомляє про такий «новий обов'язок» потерпілому (якого таким ніхто не визнає), оскільки керівник або заступник слідчого підрозділу своєю резолюцією констатує відсутність «кримінального правопорушення», оскільки заявник не надав підтвердження матеріальних збитків. Можемо собі лише суто гіпотетично уявити кількість і стан людей, яким крадіжкою

завдано матеріальну та моральну шкоду, які самостійно звертаються до продавців певного товару з проханням дати довідку про вартість, наприклад, велосипеда, який той купував на ринку декілька років тому. Реально люди просто зневірюються у державі та її представнику у вигляді поліції та, у випадку матеріальної можливості, намагаються свої проблеми вирішувати самостійно. На жаль, така ситуація є однією з причин формування «позитивного іміджу» самосуду в Україні, який насправді веде в нікуди, до права сильних, а не сили права.

Фактично КПК України узаконив подвійну реєстрацію всіх заяв і повідомлень громадян до певного відділу поліції – спочатку паперова реєстрація у журналі обліку інформації, а лише потім невеличка їх частина потрапляє до ЄРДР. Здається, КПК України передбачає дещо іншу процедуру.

Після явно незаконного невнесення відомостей до ЄРДР слідчий пише рапорт, який разом тільки із заявою (без будь-яких інших отриманих даних) громадянина супровідним листом передає «справу» керівникові дільничних інспекторів поліції сектору превенції (таких відділів і посад в новому законі «Про Національну поліцію» не передбачено). Найцікавішим, проте і найцінічнішим є зміст такого рапорту, суть якого зводиться до того, що заявник пише про збитки від крадіжки невідомими особами його власності на приблизну суму десять тисяч гривень, проте не надав жодного підтверджуючого документа (аналогічний рапорт складається навіть у випадку виїзду слідчо-оперативної групи на квартиру крадіжку), а тому відсутній склад злочину.

Майже всі подібні рапорти мають примітку, у якій слідчий намагається уникнути шляхом перекладання на інших осіб можливої відповідальності – цей рапорт не є підставою для невнесення відомостей до ЄРДР. Якщо у ході перевірки буде документально підтверджено наявність матеріальних збитків,

то слід повідомити про це слідчого. Подібні матеріали отримує дільничний офіцер поліції, який за результатами перевірки заяви, зареєстрованої виключно у журналі обліку інформації, складає вмотивований висновок про недоцільність подальшої перевірки, оскільки здійсненими ним заходами особи правопорушника не встановлено. Далі найцікавіше – дільничний офіцер поліції у резолютивній частині висновку пише, що у випадку встановлення особи правопорушника та підтвердження факту матеріальних збитків на суму, вказану у заяві (здебільшого сума починається від однієї тисячі гривень), вирішити питання про його відповідальність за ст. 51 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Нагадаю, що ця стаття передбачає адміністративну відповідальність за дрібне викрадення чужого майна шляхом крадіжки, шахрайства або привласнення, що на весь 2017 рік не перевищує 160 гривень.

Єдиний можливий вихід із ситуації для дільничного офіцера поліції – написати у резолютивній частині висновку, складеного за результатами відповідної перевірки заяви чи повідомлення, твердження про те, що «...ознак адміністративного правопорушення не встановлено...». У такому випадку, принаймні, висновок не суперечить чинному законодавству, хоча і в кінцевому випадку грубо порушує гарантоване Конституцією України право власності, що має бути непорушним. Стає очевидним, що впровадження правового інституту кримінального проступку зможе виправити ситуацію на краще, оскільки вже протягом декількох років різниця між злочином та адміністративним правопорушенням складає «одна копійка».

У зв'язку з цим дивує спрощений «споживацький» підхід суб'єктів законодавчої ініціативи та вчених процесуалістів до запровадження у вітчизняне законодавство правового інституту кримінального проступку. Особливо це спостерігається на спробі зробити з колиш-

ніх дільничних інспекторів міліції – нині інспекторів превентивної діяльності «універсальних поліцейських», які самостійно будуть здійснювати спрощене досудове розслідування у формі дізнання «крадіжок курей» і т. д. Наявна на сьогодні штатна чисельність дільничних офіцерів поліції сектору превентивної діяльності Національної поліції України явно не відповідає потребам суспільства, їх має бути більше. Разом з тим особливістю роботи такого «універсального поліцейського» є те, що він немає робочого місця у класичному розумінні, наприклад, як слідчий. Він постійно має знаходитися на своїй території обслуговування, має відбуватися взаємна комунікація із населенням, його просто мають бачити та знати. Якщо він отримує право самостійного розслідування кримінальних проступків, то виникає декілька питань. Одне з них полягає у матеріально-технічному забезпеченні: окремий кабінет із необхідною комп'ютерною технікою, захищеним доступом до мережі Інтернет, персональним ключем з доступом до ЄРДР та іншим для кожного штатного працівника [15, с. 179–180].

Отже, сьогодні в Україні існує проблема невиконання правозастовними органами конституційних та законодавчих вимог щодо правового забезпечення охорони власності в Україні шляхом

суб'єктивної відмови у відкритті кримінального провадження доти, доки потенційний потерпілий сам не доведе факту посягання на його власність. Такі проблеми викликані виключно новим порядком застосування норм кримінального закону, що запроваджений наприкінці 2012 року. У зв'язку з цим виникає питання про нагальну необхідність створення робочих груп з розробки змін і доповнень або нових редакцій як кримінального процесуального, так й кримінального законодавства, але разом, щоб зміни відбувались одночасно. Можливо, слід поставити питання про перегляд нового КПК України, проте цього не дозволять потенційні злочинці та їх адвокати, оскільки саме для них він є ідеальним, тоді як сторона обвинувачення залишається сам на сам із купою невирішених проблем.

Перспективним напрямом подальших досліджень є вивчення реальних проблем правозастосування з тим, щоб розробити дієві рекомендації як щодо необхідних змін до законодавства, так і практики його застосування. Такі зміни та рекомендації мають переорієнтувати правоохоронні та судові органи не на кількісні показники роботи, а на зниження рівня злочинності. Суб'єктивне відчуття безпеки кожного із нас має стати головним показником функціонування кримінальної юстиції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *Дорохіна Ю. А.* Теоретичні проблеми кримінально-правової охорони власності в Україні: автореф. дис. ... доктора юрид. наук: спец. 12.00.08 / Ю. А. Дорохіна. – Запоріжжя; Класич. приват. ун-т, 2017. – 39 с.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року (із змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9–10, 11–12, 13. – Ст. 88.
3. *Севрук Ю. Г.* Із усного виступу на конференції «Актуальні питання протидії злочинності в сучасних умовах: вітчизняний та зарубіжний досвід»: Міжнар. наук. – практ. конф. (м. Дніпро, 17 берез. 2017 р.). – Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017.
4. Збірник нормативно-правових актів Верховного Суду України у кримінальних справах / упоряд.: С. М. Алфьоров та ін.; за заг. ред. В. В. Шаблістого. – Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2013. – 324 с.
5. Узагальнення Апеляційного суду Кіровоградської області «Про судову практику у кримінальних провадженнях, щодо легалізації (відмивання) коштів, одержаних злочинним шляхом та фінансування тероризму (статті 209, 258–5, 306 КК України) за період 2013–2015 р.р.»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kra.court.gov.ua/sud1190/150/1580>.

6. *Беніцький А. С.* Причетність до злочину: проблеми кримінальної відповідальності: монографія / А. С. Беніцький; МВС України, ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка. – Луганськ: СПД *Резніков В. С.*, 2014. – 552 с.
7. *Лобойко Л. М.* Три політичних питання науки кримінального процесу / Л. М. Лобойко // Проблеми формування національної правової системи України та її адаптація до європейського права: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 5–6 трав. 2017 р.). – Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ Івано-Франківського ун-ту права імені Короля Данила Галицького, 2017. – С. 153–157.
8. *Шаблістий В. В.* Безпековий вимір кримінального права України: людиноцентристське дослідження: монографія / В. В. Шаблістий. – Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ: Ліра ЛТД, 2015. – 420 с.
9. *Бесчастний В. М.* Місце кримінологічного забезпечення в загальній теорії протидії злочинності / В. М. Бесчастний // Вісник Кримінологічної асоціації України. – 2017. – № 1 (15). – С. 49–58.
10. Перелік тем дисертаційних досліджень з проблем держави і права (затверджених у 2016 р.): розглянуті та схвалені координаційними бюро відділень Національної академії правових наук України / упоряд.: В. А. Журавель, Д. В. Лук'янов, Н. М. Вапнярчук. – Х.: Право, 2017. – 300 с.
11. *Проневич О. С.* Поліцейська діяльність як вид державно-управлінської діяльності [Електронний ресурс] / О. С. Проневич // Форум права. – 2009. – № 2. – С. 350–356. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2009-2/09pocdud.pdf>.
12. *Юнін О. С.* Поліція в системі державних органів та забезпечення громадської безпеки / О. С. Юнін // Держава та регіони: науково-виробничий журнал. – Серія: Право, 2013. – № 1 (39). – С. 59–63.
13. *Шаблістий В. В.* Нові виклики зворотної дії закону про кримінальну відповідальність у часі / В. В. Шаблістий // Вісник Кримінологічної асоціації України. – 2017. – № 1 (15). – С. 159–167.
14. *Гаркуша А. Г.* Кримінальна відповідальність за побої і мордування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 / А. Г. Гаркуша. – Дніпро; Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 20 с.
15. *Шаблістий В. В.* Різниця між реально потрібною реформою кримінальної юстиції та її практичним втіленням («універсальному поліцейському» з правом розслідування кримінальних проступків присвячується) / В. В. Шаблістий // ІІ Львівський форум кримінальної юстиції «Правова реформа у сфері кримінальної юстиції: ключові параметри та прогноз подальшого розвитку»: зб. тез Міжнар. наук.-практ. конф. – Київ: ВАІТЕ, 2016. – С. 178–180.

Shablusty V. Problems of criminal-legal support of policing in combating crimes against property in Ukraine

The article focuses on the problem of failure by law-enforcement bodies of constitutional and legislative requirements to ensure legal protection of property in Ukraine by subjective refusal to initiate criminal proceedings until the potential victim did not prove the fact of infringement on his/her property. On the basis of summarizing the results of the expert survey of investigators of pre-trial investigation agencies and district police officers of the National Police of Ukraine, administrative and criminal proceedings materials on another's property stealing, conclusions after citizens' appeals there are suggestions for improving legislation and practice of its application.

The author has established that such problems are caused exclusively by the new order of application of the criminal law rules that introduced in late 2012. In this regard there is the question about the urgent need to create working groups to develop amendments or new versions of criminal procedural as well and criminal substantive law, but together, so that changes occurred simultaneously. It should put the question of revision of the new Criminal Procedural Code of Ukraine, but this do not permit potential criminals and their lawyers, because for them it is ideal, while the prosecution part is alone with a bunch of unsolved problems.

He has proved that the prospects for future research are to further study real problems of law-enforcement to develop effective recommendations for necessary amendments to legislation as well as practice of its application. Such changes and recommendations should refocus law-enforcement and judicial bodies to not quantitative performance, but to the reduction of crime. The subjective sense of security of each of us has to become a major indicator of the functioning of the criminal justice system.

Keywords: *police, investigator, district police officer, legal regulation, rights and duties, victim, crime, offense, suspect, property, theft.*

Стаття надійшла до редакції журналу 17.05.2017 р.